

Σύνθεση :

Πρόεδρος : Γεώργιος Πουλάκος, Αντ/δρος του Ν.Σ.Κ.

Νομικοί Σύμβουλοι : Π.Κισσούδης, Ηλ.Παπαδόπουλος, Κ.Μπακάλης,
Χ.Παλαιολόγου, Φ.Τάτσης

Εισηγητής : Νικηφόρος Κανιούρας, Πάρεδρος του Ν.Σ.Κ.

Ερώτημα : Αριθ. 91579/1499/12.5.1999 της Γενικής
Γραμματείας Δασών και Φ.Π.

Περίληψη
Ερωτήματος : Άν οι, κατά το άρθρο 127 του Αγροτικού Κώδικα
και τα προϊσχύσαντα αυτού σχετικά περι
αγροτικής αποκαταστάσεως νομοθετήματα,
γενόμενες παρ' ιδιωτών, μη κυρίων, εκούσιες
μεταβιβάσεις δασικών εκτάσεων, κατέστησαν τους
αγοραστές αυτών των εκτάσεων (ακτήμονες
καλλιεργητές και κτηνοτρόφους) ιδιοκτήτες, κατά το
νόμο με συνέπεια το Ελλ. Δημόσιο να μην έχει
πλέον λόγο νόμιμης αμφισβητήσεως του κύρους
και των αποτελεσμάτων των, εν λόγω, εκπονητικών
δικαιοπραγιών και προβολής ιδίου δικαιώματος
κυριότητας επί των μεταβιβασθειών, κατ' αυ
ανωτέρω, δασικών εκτάσεων καίτοι υπάρχει υπέρ
αυτού (Ελλ.Δημοσίου) δικαστική κρίση :

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Ε΄ Τμήμα του Ν.Σ.Κ.
γνωμοδότησε, ομοφώνως, κατά τα ακόλουθα :

Ι. Κατά τον χρόνο ισχύος του, ο Ν. 3250/1924 (ΦΕΚ 324)
διελάμβανε και τους εξής ορισμούς : " 1. Απαγορεύεται επί ποινή
απολύτου ακυρότητας πάσα δικαιοπραξία εν ζωή, δι' ής μεταβιβάζεται
η κυριότης.....επί αγροτικών ακινήτων εκτάσεως ανωτέρας των
τριακοσίων στρεμμάτων.....2. ....Αι απαγορεύσεις του προηγουμένου
εδαφίου δύνανται ν' αρθρώσει δι' αποφάσεων μεν του Υπουργού της

Γεωργίας εις συγκεκριμένας περιπτώσεις, ιδία προς εκουσίαν μεταβίβασιν εις τους, κατά την αγροτικήν νομοθεσίαν, δικαιουμένους αποκαταστάσεως.....” (άρθρ. 2 παρ. 1 και 2).

II. Κατά τον χρόνο ισχύος του, το Π.Δ. της 31^{ης} αυγ./ 18 Σεπτ. 1935 (Α. 410) “ Περὶ κωδικοποιήσεως εις ενιαίον κείμενον των διατάξεων του αγροτικού κώδικος.....” διελάμβανε και τις ακόλουθες ρυθμίσεις :

α) “ 1. ....2. Υπόκεινται εις ολοκληρωτικήν απαλλοτρίωσιν και παραχώρησιν : α) Τα εις το Δημόσιον .....ανήκοντα κτήματα.....πλήν των εξαιρέσεων των άρθρων 6 εδάφ. ια, 7 και 8 του παρόντος (φυτεΐαι, δάση, βοσκαί).....” (άρθρ. 2 εδάφ. α’).

β) “ 1. Εξαιρούνται ωσαύτως τα δάση, εκτός αν μικραὶ δασικαὶ εκτάσεις παρεμβάλλονται εντός των απαλλοτριουμένων εκτάσεων και παρέχουν δυσκολίας εις την διανομήν και εκμετάλλευσιν αυτών.....” (άρθρ. 8 παρ. 1).

γ) “1. Επιτρέπεται εις τα πάσης φύσεως νομικά πρόσωπα.....να προβαίνουν εις συμφωνίας πωλήσεων καλλιεργησίμων εκτάσεων προς ακτήμονας καλλιεργητάς.....2. Ο Υπουργός Γεωργίας παρέχει την άδειαν προς σύναψιν της οριστικής συμφωνίας....3. Την δυναμένην.....να εκπονηθεί καλλιεργήσιμον έκτασιν καθορίζει η αρμοδία γεωργική υπηρεσία, τους δε δικαιουμένους να συμμεθέξωσιν εις την αγοράν ταύτης ακτήμονας η αρμοδία επιτροπή απαλλοτριώσεων.....” (άρθρ. 113 παρ. 1, 2 και 3).

δ) “ 1. Προκειμένης μεταβιβάσεως κυριότητας αγροκτήματος εις ακτήμονας καλλιεργητάς, προς εκουσίαν, αντί της δι’ αναγκαστικής απαλλοτριώσεως, γεωργικήν αποκατάστασίν των, η αρμοδία επιτροπή απαλλοτριώσεων....καθορίζει πρότερον..... τους δικαιουμένους συμμετοχής εις την αγοράν του κτήματος καλλιεργητάς, μεθ’ ήν ο Υπουργός αίρει την υφισταμένην απαγόρευσιν προς σύναψιν της σχετικής συμβάσεως.....” (άρθρ. 140 παρ. 1).

III. Στις διατάξεις του Αγρ.Κ.ορίζονται, μεταξύ άλλων και τα εξής:

α) “ 1. Εις άς περιφέρειάς.....επικρατεί σύστημα μικτής γεωργικής εκμεταλλεύσεως υπόκεινται εις απαλλοτρίωσιν και αι υπό της Κτηνοτροφίας χρησιμοποιούμεναι ανεπίδεκτοι καλλιεργείας βουνώδεις

και μη εκτάσεις, και παραχωρούνται δι' αποφάσεως της αρμοδίας επιτροπής απαλλοτριώσεως προς δημιουργίαν γεωργοκτηνοτροφικού κλήρου.....'' (άρθρ. 9 παρ. 1).

β) '' 1. Προκειμένης μεταβίβασεως αγροκτήματος σε ακτήμονες καλλιεργητάς προς εκουσίαν αντί της δι' αναγκαστικής απαλλοτριώσεως γεωργικήν αποκατάστασιν των, η αρμοδία επιτροπή απαλλοτριώσεων.....δι'' ειδικής αποφάσεώς της καθορίζει πρότερον κατά παραπομπήν υπό του Υπουργείου Γεωργίας τους δικαιουμένους συμμετοχής εις την αγοράν του κτήματος καλλιεργητάς, μεθ' ήν ο Υπουργός αίρει την υφισταμένην απαγόρευσιν προς σύναψιν της σχετικής δικαιοπραξίας.....'' (άρθρ. 127 παρ. 1, που αποδίδει ρύθμιση ταυτόσημη προς αυτή του άρθρου 37 παρ. 3 του Ν.Δ. της 24.11.1925, κωδικοποιηθέντος δια του Π.Δ. της 31^{ης} Αυγ./18 Σεπτ. 1935, η οποία ίσχυσε μέχρι της καταργήσεώς της από το άρθρ. 62 του Ν.Δ. 2185/52).

IV. Το, κατ' εφαρμογή του άρθρ. 104 του Συντ/τος 1952, εκδοθέν Ν.Δ. 2185/1952, ορίζει, μεταξύ άλλων, και τα εξής :

α) '' 1. Προς αποκατάστασιν ακτημόνων.....καλλιεργητών και ακτημόνων μικρών κτηνοτρόφων.....ορίζονται τα κάτωθι : 1. Παραχωρούνται γαίαι καλλιεργούμεναι ή καλλιεργήσιμοι, φυτείαί και κτηνοτροφικάί εκτάσεις του Δημοσίου.....2. ....γαίαι καλλιεργούμεναι και καλλιεργήσιμοι και κτηνοτροφικάί θαμνώδους ή μη μορφής.....Ως καλλιεργήσιμοι γαίαι νοούνται και αι δεκτικάί καλλιεργείας δι' εκχερσώσεως θαμνώδεις εκτάσεις ως και αι κεκαλυμμέναί δι' αγριελαιών ή ετέρων αγρίων καρποφόρων δένδρων δεκτικών εξημερώσεως δι' εγκεντρισμού. 3. Επιτρέπεται συμφώνως τω άρθρω 104 του Συντάγματος η αναγκαστική απαλλοτριώσις αγροτικών ακινήτων ανηκόντων εις φυσικά πρόσωπα και πάσης φύσεως νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου.....'' (άρθρ. 1).

β) '' 1. Μετά την έκδοσιν της οριστικής, περί εκδικάσεως του κτήματος, αποφάσεως της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων, επιτρέπεται εις τους αναγνωρισθέντας ως δικαιουμένους αποκαταστάσεως, όπως....προέλθουν εις συμφωνίαν μετά του ιδιοκτήτου δια την εκουσίαν προς αυτούς μεταβίβασιν του κτήματος....5. Ο Υπουργός

Γεωργίας άμα τη υποβολή του....συντεταγμένου προσυμφώνου, διατάσσει δι' αποφάσεώς του.....τον κατά το άρθρο 89 του Αγρ.Κ.οριστικών διαχωρισμόν και την, δαπάναις των εξαγορασιών οριστικήν κατά τας διατάξεις της Αγροτικής Νομοθεσίας διανομήν του κτήματος.....αναστέλλων άμα την περαιτέρω πρόοδον της απαλλοτριωτικής διαδικασίας, ως προς την εκουσίως μεταβιβαζομένην έκτασιν. 6. Μετά την οριστικήν διανομήν ο Υπουργός Γεωργίας, ανακαλεί την περί κηρύξεως της απαλλοτριώσεως απόφασιν αυτού, ως προς την εκουσίως μεταβιβαζομένην έκτασιν του κτήματος, επί μόνω τω σκοπώ της οριστικής κατά κυριότητα μεταβιβάσεως ταύτης υπό του ιδιοκτήτου εις τους αγοραστάς, παρέχων άμα την άδειαν συνάψεως της σχετικής δικαιοπραξίας.....'' (άρθρ. 7).

γ) ''1. Υπόκεινται εις αναγκαστικήν απαλλοτρίωσιν και παραχώρησιν δι' αγροτικήν αποκατάστασιν : α) Αι εις το Δημόσιον....ανήκουσαι καλλιεργούμεναι ή καλλιεργήσιμοι γαίαι....β) Αι εις τα φυσικά και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου καλλιεργούμεναι ή καλλιεργήσιμοι ασκεπείς εκτάσεις....Ως καλλιεργήσιμοι νοούνται κατά τον παρόντα νόμον και α) αι δεκτικάι καλλιεργείας δι' εκχερσώσεως δασικάι εκτάσεις ως και αι κεκαλυμμέναι δι' αγρίων δένδρων δεκτικών εξημερώσεως δι' εγκεντρισμού, εφ' όσον αύται δεν ανήκουν εις φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου.....'' (άρθρ. 17 παρ. 1, στοιχ. α' και β').

δ) '' 1. Επί κτημάτων ανηκόντων εις φυσικά και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου της, κατά το άρθρο 17 του παρόντος απαλλοτριώσεως, εξαιρούνται : α) ..... στ) Τα δάση και αι δασικάι εκτάσεις πλήν των εντός των απαλλοτριουμένων γαιών παρεμβαλλομένων και δυσχεραίνουσών την διανομήν και εκμετάλλευσιν αυτών μικρών δασικών εκτάσεων (συστάδων) .....2.....Γ. Εις την κατά το άρθρ. 17 του Συντ/τος απαλλοτρίωσιν υπόκεινται ωσαύτως αι δασικάι εκτάσεις αι δεκτικάι καλλιεργείας δι' εκχερσώσεως....περί ών το άρθρον 45 παρ. 3 του Ν. 4173/1929 αι ανήκουσαι εις φυσικά πρόσωπα ή νομικά τοιαύτα, του ιδιωτικού δικαίου..... (άρθρ. 18 παρ. 1 στοιχ. στ', 2. Γ').

ε) Επί κτημάτων ανηκόντων εις δήμους.....και νομικά εν γένει πρόσωπα δημοσίου δικαίου εξαιρούνται της κατά το άρθρον 17 του παρόντος απαλλοτριώσεως : α) Τα δάση, πλήν των δασικών εκτάσεων των δεκτικών καλλιεργείας δι' εκχερσώσεως.....(άρθρ.20).

V. Στο άρθρο 104 του προϊσχύσαντος Συντ/τος 1952 ορίζεται ότι : " Προς αποκατάστασιν ακτημόνων καλλιεργητών και ακτημόνων μικρών κτηνοτρόφων επιτρέπεται.....αναγκαστική απαλλοτρίωση των κατωτέρω κατηγοριών αγροτικών κτημάτων κατά παρέκκλισιν του άρθρ.17 του Συντάγματος, ως νόμος θέλει ορίσει.....α) Των πέραν των πεντακοσίων, τουλάχιστον στρεμμάτων αυτοκαλλιεργουμένων ή .....μη αυτοκαλλιεργουμένων ανηκουσών εις φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, ασκεπών εκτάσεων δι' έκαστον ιδιοκτήτην.....β) Των καλλιεργουμένων ή καλλιεργησίμων ως και κτηνοτροφικών εκτάσεων ή φυτειών, των ανηκουσών εις τα πάσης φύσεως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.....γ. ....Δια νόμου εφ' άπαξ εκδιδόμενου ρυθμίζονται η κατά το παρόν απαλλοτριώσις....αγρών, δασωδών εκτάσεων και βοσκοτόπων ανηκόντων εις την εκκλησιαστικήν περιουσίαν.....".

VI. α) Στην παράγραφο 6 του άρθρ. 75 του Ν. 998/79, η οποία καταργήθηκε δυνάμει του άρθρ. 26 του Ν. 2040/92, ορίζετο ότι : " 6. Γαίαι της κατηγορίας του άρθρου 1 παρ. 2 και 3 του Δασικού Κώδικος (Ν.Δ. 86/69, δηλαδή δασικές εκτάσεις, δασικοί βοσκοτόποι και δασικά εδάφη) μεταβιβασθείσαι εις κτηνοτρόφους δια συμβολαιογραφικού εγγράφου νομίμως μεταγραφέντος, εφ' όσον προέρχονται είτε εξ' εκτάσεων εξαιρεθεισών κατά τας διατάξεις της Αγροτικής Νομοθεσίας υπέρ των φερομένων ως ιδιοκτητών των εκ κτημάτων απαλλοτριωθέντων κατά τας διατάξεις της αυτής νομοθεσίας, είτε εξ' αγοράς κτημάτων κατά την διαδικασίαν της εκουσίας πωλήσεως του άρθρου 127 του Αγρ.Κώδικος (ΒΔ 29-10/6.12.1949) και άρθρ. 7 του ΝΔ 2185/52.....παραχωρούνται κατά κυριότητα και άνευ ανταλλάγματος.....εις τους κτηνοτρόφους εις τους οποίους μετέβιβάσθησαν αι γαίαι αύται....ή εις τους καθολικούς ή ειδικούς διαδόχους αυτών, εφ' όσον τυγχάνουν κατά κύριον

επάγγελμα κτηνοτρόφοι ή γεωργοκτηνοτρόφοι κατά τε τον χρόνον της δημοσιεύσεως του παρόντος και της παραχωρήσεως.....

β) Στην παρ. 10 του άρθρου 75 του Ν. 998/79, η οποία καταργήθηκε δυνάμει του άρθρου 25 του Ν. 2040/92, ορίζεται ότι : “ 10. Επί κτημάτων απαλλοτριωθέντων δι’ αποφάσεως της Ε.Α προς αποκατάστασιν ακτημόνων γεωργοκτηνοτρόφων, εις περίπτωσιν καθ’ ήν έλαβε μεν χώρα διανομή των καλλιεργησίμων εκτάσεων, ουχί δε και των βοσκησίμων τοιούτων οι αποκατασταθέντες γεωργοκτηνοτρόφοι.....αναγνωρίζονται εξ’ αδιαιρέτου συγκύριοι της απαλλοτριωθείσης βοσκησίμου εκτάσεως....” .

γ) Στο άρθρο 25 του Ν. 2040/92 ορίζεται ότι : “ Σε κτήματα που εχώρησε αποκατάσταση κατά το άρθρο 9 του Αγρ. Κ., η βοσκήσιμη έκταση περιέρχεται κατά διαιρετό δικαίωμα κυριότητας στους δικαιούχους που καθόρισε η Επιτροπή Απαλλοτριώσεως...Δεν υπόκειται σε διανομή, οι εκτάσεις της μορφής του άρθρ. 3 παρ. 1 και 2 του ν. 998/79. Στις εκτάσεις αυτές οι ανωτέρω δικαιούχοι αποκτούν εξ’ αδιαιρέτου δικαίωμα νομής, της κυριότητας παραμένουσας στο Δημόσιο.....” .

VII. Κατά το λόγο ερμηνείας των προπαρατιθεμένων νομοθετικών διατάξεων, και το διδόμενο ιστορικό του ερωτήματος, συνάγονται τα ακόλουθα :

α) Κατ’ αρχήν, υφισταμένης υπέρ του Δημοσίου ~~δικαστικής κρίσεως~~ δικαστικής κρίσεως επί του νομικού ζητήματος που τίθεται με το, ως άνω, ερώτημα η, επ’ αυτού του ερωτήματος, διδόμενη γνωμοδοτική απάντηση έχει ασφαλή προσανατολισμό νομικής ορθότητας εξ’ αυθεντικής δικαιοδοτικής κρίσεως, παραλαμβανομένης, για την αντιμετώπιση ζητημάτων, ως αυτό του ερωτήματος, αντί της αληθείας, δυνάμει των συνεπειών του δεδικασμένου δικαστικής αποφάσεως. Εκ τούτου του λόγου, το ερώτημα απαντάται και με τη δεδομένη, ως προαναφέρεται, δικαστική λύση μετά της οποίας εκφέρεται σε κοινό τόπο, ως κατωτέρω, και η ζητούμενη γνωμοδότηση :

β) Το δάσος, υπό την ταυτόσημη έννοια των διατάξεων των άρθρων 45 παρ.1 του Ν. 4173/1929 και 1 παρ. 1 του Ν.Δ. 86/69 (έκταση εδάφους καλυπτομένη από ξυλώδη βλάστηση, δυναμένη να

παραγάγει, υπό δασοπονική εκμετάλλευση, δασικά προϊόντα εκ των κατανομαζομένων σε προβλεπόμενο σχετικό πίνακα), εξαιρέθηκε απ' αρχής και παγίως, τόσο των αναγκαστικών (δια της αναγκ. Απαλλοτριώσεως), όσο ^{και των} έκουσίων διαδικασιών διαθέσεώς του, κατά την εκάστοτε ισχύουσα αγροτική νομοθεσία, προς αποκατάσταση ακτημόνων καλλιεργητών και ακτημόνων μικρών κτηνοτρόφων. Η εξαιρετική αυτή ρύθμιση ετέθη, ως διάταξη απαγορευτική (θέσπιση του μη επιτρεπτού), δια του Συντάγματος (άρθρ. 104 Συν/τος 1952, ανάλογες και οι ρυθμίσεις του άρθρ. 119 του Συν/τος 1927) και των γενικών (άρθρ. 174, 180 ΑΚ) και ειδικών, περί την αγροτική αποκατάσταση, νόμων (ΟΛΣΤΕ 1394/64, 1332/64, ΟΛ.ΣΤΕ 1119/55 ΝοΒ 4, 306, 1864/59, ΣΤΕ 1061/62, 194/59 – ΣΤΕ 1679/54, 1014/55, - γνμδ. Ν.Σ.Κ. αριθ. 331/99).

γ) Η δασική έκταση, υπό την έννοια του Ν. 4173/29 (άρθρ. 45 παρ. 2 και 3) και του Α.Ν. 857/37 (άρθρ. 1 παρ. 1 και 2 α', β'), ήτοι η έκταση η μη έχουσα προστατευτικό χαρακτήρα και σπουδαία δασοπονική σημασία, και ούσα κατάλληλη για μόνιμη γεωργική ή δενδροκομική εκμετάλλευση και δι' εμβολιασμού των, εις αυτήν, φυομένων αγρίων οπωροφόρων ή καρποφόρων δένδρων, κατέστη αντικείμενο αναγκαστικής μόνο απαλλοτριώσεως, υπέρ του Δημοσίου, προς αγροτική αποκατάσταση, ενώ είχε εξαιρεθεί από την, ως άνω, ρύθμιση της εκουσίας εκποιήσεως, η οποία εκάλυπτε, περιοριστικώς, καλλιεργήσιμες μόνο εκτάσεις, προφανώς ενόψει της ανάγκης προστασίας, απόλυτης των δασών και σχετικής, των δασικών εκτάσεων, με την εφαρμογή της διαδικασίας της αναγκαστικής απαλλοτριώσεως, η οποία παρείχε αποτελεσματικές, περί τούτου, εγγυήσεις (εξαιρέσεις δασικών εκτάσεων από την αγροτική απαλλοτρίωση, με απόφαση της Ε.Α. κατά τον Αγρ.Κ. ΑΠ 877/77 Ολ, ΣΤΕ 374/56, Ολ.).

Η εξαίρεση των δασικών εκτάσεων, αυτονοήτως αποδεδειγμένης κυριότητας φυσικών προσώπων, ή νομικών προσώπων, ιδιωτικού δικαίου, από τη διαδικασία της αγροτικής αποκαταστάσεως, δια της εκουσίας αυτών μεταβιβάσεως (άρθρ. 127 Αγρ.Κ.), τίθεται με απαγορευτικό κανόνα (θεσμοθέτηση του μη επιτρεπτού – Ad hoc :

Σ.Τ.Ε 948/56 ΝοΒ 5, 406) κοινού νόμου ,προσλαμβάνοντος και συνταγματική βάση (Ολ.Σ.Τ.Ε 688/53).

Περαιτέρω, η δασική έκταση, ακόμη και υπό την έννοια του Ν.Δ. 86/69 (άρθρ. 1 παρ. 2 και 3, ως ανωτέρω), η οποία φαίνεται ευρύτερα αυτής των διατάξεων του Ν. 4173/29 και 857/37, απετέλεσε αντικείμενο ρυθμίσεως, πρόσκαιρης μόνον, υπό όρους, και περιορισμένης, ως προς τα πρόσωπα που αφορούσε (μόνο τους κτηνοτρόφους), (δια του Ν. 998/79, άρθρ. 75 παρ.6) και, ήδη, καταργημένης (δια του Ν. 2040/92, άρθρ. 26) η οποία αποκαλύπτει, πανηγυρικώς, την, υπό της Διοικήσεως, γνώση των εγγενών ελαττωμάτων των, εν λόγω, εκουσίων εκποιήσεων δασικών εκτάσεων, ιδίως ως προς την, επ' αυτών, κυριότητα των πωλητών.

Εξάλλου, αναζήτηση λύσεως υπέρ της εγκυρότητας των ως άνω εκουσίων δικαιπραξιών (της μεταβιβάσεως δηλ. παρ' ιδιωτών, δασών και δασικών εκτάσεων επί των οποίων το Δημόσιο προβάλλει δικαίωμα κυριότητας), στη βάση των διατάξεων των άρθρων : 9 του Αγρ.Κ και 25 του Ν. 2040/92, κατ' ανάλογη εφαρμογή αυτών των διατάξεων, δεν κρίνεται επιτρεπτή και δόκιμη καθ' όσον : ι) οι κρίσιμες ,εν λόγω, διατάξεις ρυθμίζουν ειδικώς και περιοριστικώς συντελεσμένη αποκατάσταση των γεωργοκτηνοτρόφων, με κλήρο προερχόμενο από εκτάσεις απαλλοτριωμένες αναγκαστικώς, από το Δημόσιο, και παραχωρούμενο, υπ' αυτού, στους δικαιούχους, δυνάμει συναφούς τίτλου. Συνεπώς , δεν υπάρχει λόγος επεκτάσεως, κατά δίκαιον ή αρχή αυτού των, ως άνω, διατάξεων επί του, όλως διαφόρου, ζητήματος της αποκαταστάσεως των ακτημόνων γεωργών, δια της κατά τα άνω εκουσίας μεταβιβάσεως, καταλλήλων προς τούτο, ακινήτων, αποκαταστάσεως απολύτως διακριτής, κατά τη διαδικασία και την αιτία του νόμου, και ρυθμιζομένης ειδικώς από την κείμενη συστηματική και πλήρη σχετική νομοθεσία.

ii) Εκ των ως άνω διατάξεων του Ν. 2040/92 (άρθρ. 25 αλλά και 27) συνάγεται ότι, τόσο το δάσος, όσο και οι δασικές εκτάσεις, οι μη επιτρεπώς διατιθέμενες εκουσίως, κατά τα ανωτέρω, παρ' ιδιωτών, για σκοπό αγροτικής αποκαταστάσεως και επί των οποίων (δασών και εκτάσεων) το Δημόσιο προέβαλε και προβάλλει δικά του εμπράγματα

δικαιώματα, διαφυλάχθηκαν κατά τον προορισμό τους, ως δημόσια δάση και δασικές εκτάσεις, υποτεταγμένα στη σφαίρα της κυριότητας του Δημοσίου.

Υπ' αυτή τη νομική τους κατάσταση προστατεύονται από κάθε προσβολή κτητικής, δια της έκτακτης χρησικτησίας, παραγραφής ή άλλης βλαπτικής εννόμου καταστάσεως, υπό την εγγύηση ειδικού νομοθετικού καθεστώτος (άρθρ. 1, 2 και 3 Β.Δ. της 16.11.1836 δ/γμα 22-4/16.5.1926, άρθρ. 21 - ΑΠ 426/87, 191/97, 639/98).

δ) Εναπέμεινε η καλλιεργουμένη ή καλλιεργήσιμη έκταση, η οποία, υπό την έννοια της κατάλληλης προς γεωργική εκμετάλλευση γής, ως εκ της μορφής (μη δασικής), της θέσεως και του προορισμού της, (Σ.Τ.Ε. ΟΛ 2284/66), απετέλεσε αντικείμενο των εκουσίων εκποιήσεων, κατ' εφαρμογή των διαδικασιών και τύπων των προεκτεθεισών διατάξεων.

Οι ως άνω παρεμβάσεις των αρμοδίων διοικητικών οργάνων (του Υπουργού Γεωργίας και της αρμοδίας Επιτροπής Απαλλοτριώσεων), δεν συνιστούν διοικητική, εκ του νόμου, μεταβίβαση δημόσιας και μάλιστα δημόσιας δασικής γής, (ΑΠ 422/71), ούτε ενέχουν κρίση περί της κυριότητας και του φορέα αυτής επί των εκουσίως εκποιουμένων αγροκτημάτων και μάλιστα κρίση αποκλειούσα, κατ' ειδική νομοθετική πρόβλεψη, την επίλυση σχετικών ζητημάτων (ΟΛΣΤΕ 2285/66 - άρθρ. 37 παρ. 3, 67 παρ. 1,2 και 3, 82, 87, 40, 163^α του ΠΔ 31 Αυγ./18 Σεπτ. 1935) από την, προς τούτο, κατεστημένη δικαιοσύνη, η οποία και έχει την αποφασιστική αρμοδιότητα (Ολ. ΣΤΕ 3535/70, ΟΛΑΠ 677/77).

Περαιτέρω οι, κατά το ερώτημα, εκούσιες μεταβιβάσεις δεν είναι εξ' εκείνων που κυρώνονται με αποφάσεις των αρμοδίων Επιτροπών Απαλλοτριώσεων, ισοδύναμες νομίμου τίτλου μεταγραφπτεύου, ως κατά παρέκκλιση των διατάξεων του Αγρ.Κ. γενόμενες μεταβιβάσεις (άρθρ. 91 παρ.1, 163 α του Π.Δ. 31 αυγ./18 Σεπτ. 1935 – 60 ΑΝ 1722/1939). Οι διαθετικές, ως άνω, συμβάσεις αναφέρονται μόνο σε ειδικώς προσδιοριζόμενες, εξ' αρχικής, υπό του Δημοσίου, πάντα παραχωρήσεως καλλιεργούμενες, καθαρά αγροτικές, εκτάσεις (άρθρ. 163^α, οπ) και θεραπεύονται μόνο κατά την απαγόρευση (εκ του νόμου) της, δι' αυτών μεταβιβάσεως των, εν λόγω, εκτάσεων

(συστηματικές φυτείες, καπνοχώραφα κ.λ.π.) και όχι κατά τις ελλείψεις της κυριότητας του μεταβιβάζοντος, κληρούχου ή αποκαθισταμένου, σύμφωνα με την Αγροτική Νομοθεσία (και δια της εκουσίας μεταβιβάσεως) ακτήμονα καλλιεργητή και κτηνοτρόφου (ΑΠ 100/68).

δ) Η, κατά τα ανωτέρω, εκούσια μεταβίβαση δάσους και δασικής εκτάσεως, επί των οποίων, ο μεν μεταβιβάσας δεν έχει νόμιμο τίτλο και αποδείξεις κυριότητας, το δε δημόσιο προβάλλει βασίμως το δικό του, περί κυριότητας, δικαίωμα, εκτίθεται εις καίρια ελαττώματα κύρους προκύπτοντα, το μεν από την παραβίαση του μη επιτρέποντος την εκούσια μεταβίβαση δάσους ή δασικής εκτάσεως, ως άνω, κανόνα, το δε από την μη συνδρομή, στο πρόσωπο του μεταβιβάζοντος, του δικαιώματος της κυριότητας επί του εκποιούμενου.

Εκ μεν του πρώτου νομικού ελαττώματος η εκποιητική σύμβαση καθίσταται άκυρη, κατά τον κανόνα του άρθρου 174 ΑΚ, εκ δε του δευτέρου, χωρίς έγκυρο μεταβιβαστικό αποτέλεσμα, κατά τις διατάξεις των άρθρων 1033 ΑΚ, 51 Εισ. ΝΑΚ και νόμους 67 Πανδ. (18.1.), ν. 11 παρ. 2 Πανδ. (19.1.), ν. 2 Πανδ. (41.4) ν.54 Πανδ. (50.17) - ΑΠ 416/63.

ε) Οι δικαστικές αποφάσεις που αναφέρονται στο ερώτημα έκριναν εκούσιες εκποιητικές συμβάσεις, όπως οι επίμαχες, χωρίς έγκυρο μεταβιβαστικό αποτέλεσμα για τον εξαγοραστή, ακτήμονα καλλιεργητή ή κτηνοτρόφο, εκ του λόγου ότι, ο μεταβιβάσας (φυσικό πρόσωπο) εστερείτο των νομίμων τίτλων (ταπίων) κυριότητας επί των μεταβιβασθεισών εκτάσεων (δασικών). Οι, εν λόγω, αποφάσεις κρίνουν το κρίσιμο ζήτημα με την συνέπεια του ιδίου, ως άνω, λόγου του υποστηρίζοντος την σύμπτωτη θέση της παρούσης εισηγήσεως.

VIII. Ενόψει των προεκτεθέντων και κατά συνέπεια λόγου προς αυτά, η προσήκουσα απάντηση επί του τιθεμένου ερωτήματος είναι αρνητική, υπό την έννοια ότι, οι ακτήμονες καλλιεργητές και κτηνοτρόφοι, δεν απέκτησαν δικαίωμα κυριότητας επί των δασικών εκτάσεων των, προς αποκατάστασή τους, εκουσίως μεταβιβασθεισών προς αυτούς από πρόσωπα μη έχοντα νόμιμο τίτλο ίδιας κυριότητας επί αυτών των εκτάσεων, επί των οποίων, αντιθέτως, προβάλλει και

αποδεικνύει τέτοιο δικαίωμα το Ελλ. Δημόσιο . —

ΕΘΕΩΡΗΘΗ

ΑΘΗΝΑ 28 /12/2000

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΟΥΛΑΚΟΣ

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΚΑΝΙΟΥΡΑΣ

ΑΝΤ/ΠΡΟΣ ΤΟΥ Ν.Σ.Κ.

ΠΑΡΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ν.Σ.Κ.

